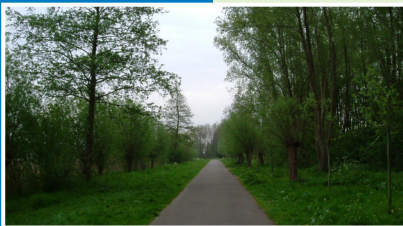

Beoordeling effecten van evenementen en permanente bewoning bungalows op beschermde soorten Grote Maarsse-veense Plas, Maarssen

Quick scan in het kader van de Flora- en faunawet en Voortoets Natuurbeschermingswet 1998

D. Emond
M.J.M. Poot

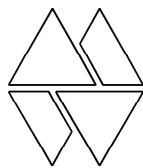

Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu

Beoordeling effecten van evenementen en permanente bewoning op
beschermde soorten Grote Maarsseveense Plas, Maarssen

Quick scan in het kader van de Flora- en faunawet
en Voortoets Natuurbeschermingswet 1998

D. Emond
M.J.M. Poot

Bureau Waardenburg bv

Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365, 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 - 512710, Fax 0345 - 519849
e-mail wbb@buwa.nl website: www.buwa.nl

opdrachtgever: Gemeente Maarssen

5 juli 2007
rapport nr. 07-068

Status uitgave: definitief eindrapport
Rapport nr.: 07-068
Datum uitgave: 5 juli 2007
Titel: Beoordeling effecten van evenementen en permanente bewoning op beschermde soorten Grote Maarsseveense Plas, Maarsssen
Subtitel: Quick scan in het kader van de Flora- en faunawet
Samenstellers: Drs. D. Emond
Drs. M.J.M. Poot
Aantal pagina's inclusief bijlagen: 53
Project nr.: 07-099
Projectleider: Drs. M.J.M. Poot
Naam en adres opdrachtgever: Gemeente Maarsssen, Postbus 11, 3600 AA Maarsssen
Referentie opdrachtgever: Brief d.d. 23 maart 2007, kenmerk NBWvergunning, Milieudienst Noord-West Utrecht.
Akkoord voor uitgave: Hoofd sector Vogelecologie
drs. S. Dirksen
Paraaf:

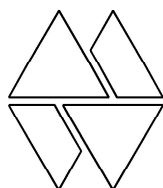

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Gemeente Maarsssen

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervaardigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig BRL 9990:2001 / ISO 9001:2001.

Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365, 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 - 512710, Fax 0345 - 519849
e-mail wbb@buwa.nl website: www.buwa.nl

Voorwoord

De gemeente Maarsssen is voornemens jaarlijks 12 evenementen toe te laten op het recreatieterrein de Grote Maarsseveense Plas waarbij meer geluidsbelasting mag optreden dan gangbaar (zie § 1.4). Daarnaast wil de gemeente in het nieuwe bestemmingsplan de woonfunctie van de bungalowparken gelegen aan de Grote Maarsseveense Plas legaliseren. Deze parken worden reeds dertig jaar grotendeels permanent bewoond. De vraag is wat deze statusverandering betekent in het kader van de natuurwetgeving.

Met bovenstaande activiteiten en verandering van woonfunctie zal rekening gehouden moeten worden met het huidige voorkomen van soorten planten en dieren die beschermd zijn krachtens de Flora- en faunawet.

De gemeente Maarsssen heeft, via de Milieudienst Noord-West Utrecht, Bureau Waardenburg opdracht verstrekt om een *quick scan* naar beschermde soorten in de Grote Maarsseveense Plas uit te voeren. In dit rapport wordt verslag gedaan van de bevindingen.

Aan de totstandkoming van dit rapport werkten mee:

D. Emond	veldwerk, rapportage, fotografie.
M.J.M. Poot	projectleiding, rapportage
G.F.J. Smit	interne advisering natuurwetgeving

Genoemde personen zijn door opleiding, werkervaring en zelfstudie gekwalificeerd voor de door hun uitgevoerde werkzaamheden. Het project is uitgevoerd volgens het Kwaliteitshandboek van Bureau Waardenburg. Het kwaliteitsmanagementsysteem is ISO gecertificeerd.

Vanuit de Milieudienst Noord-West Utrecht werd de opdracht begeleid door dhr. J. Ouwerkerk en dhr. P. Swart en vanuit de gemeente Maarsssen door mevr. S. Lutters en mevr. M. Udo.

Inhoud

Voorwoord.....	3
Inhoud.....	5
1 Inleiding.....	7
1.1 Aanleiding en doel.....	7
1.2 Aanpak <i>quick scan</i> en voortoets.....	7
1.3 Het plangebied.....	8
1.4 Voorgenomen ingreep en mogelijke effecten.....	11
1.5 Bronnenonderzoek.....	15
2 Effectbeoordeling.....	17
2.1 Flora.....	17
2.2 Vissen.....	18
2.3 Amfibieën.....	18
2.4 Reptielen.....	19
2.5 Grondgebonden zoogdieren.....	20
2.6 Vleermuizen.....	21
2.7 Vogels.....	23
2.8 Beschermde soorten ongewervelden.....	28
3 Beschermde gebieden.....	31
3.1 Inleiding.....	31
3.2 Natuurwaarden Natura 2000 en mogelijke effecten.....	33
4 Conclusies en aanbevelingen.....	37
4.1 Conclusies.....	37
5 Literatuur.....	39
Bijlagen.....	43
Bijlage 1 Wettelijk kader.....	45
1.1 Inleiding.....	45
1.2 Flora- en faunawet.....	45
1.3 Natuurbeschermingswet 1998.....	47
1.4 Rode lijsten.....	48
1.5 Ecologische Hoofdstructuur.....	49
Bijlage 2 Gegevens Natuurloket.....	51
Bijlage 3 Overzicht evenementen en mogelijke effecten vleermuizen.....	53

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

De Maarsseveense plassen grenzen aan het Vogelrichtlijn- Habitatrichtlijngebied de Oostelijke Vechtplassen. De grote plas is in beheer bij het Recreatieschap de Stichtse Groenlanden en wordt voornamelijk gebruikt voor dagrecreatie (o.a. strandbad). Echter, er worden sinds jaar en dag ook evenementen gehouden bij deze plas. Sinds drie jaar is hierin een groei te zien qua geluidshinder. Er werden, op basis van de APV, altijd wel vergunningen verleend met geluidsnormen, maar dit gebeurde zonder een gedegen beleidsbasis. Vanwege de waargenomen groei heeft het college van B&W van Maarssen bepaald dat er een evenementenbeleid opgesteld moest worden, waarin o.a. duidelijke geluidsnormen opgenomen moesten worden.

Onderdeel hiervan is een toetsing in het kader van de Flora- en faunawet en een voortoets met betrekking tot de Natuurbeschermingswet. Als de voorgenomen ingreep naar verwachting leidt tot het overtreden van verbodsbepalingen betreffende beschermde soorten, zal moeten worden nagegaan of een vrijstelling geldt of dat ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet moet worden verkregen. Met betrekking tot de Natuurbeschermingswet geldt dat er rekening gehouden dient te worden met eventuele (externe) effecten op het beschermde Natura 2000-gebied de 'Oostelijke Vechtplassen', omdat het recreatieterrein hier aan grenst. Hoewel het recreatiegebied geen onderdeel is van het Natura 2000-gebied kunnen door middel van zogenaamde externe effecten de natuurwaarden toch beïnvloed worden. In dit rapport is op basis van bestaande kennis van voorkomen en de gevoeligheid van soorten voor ingrepen/verstoring een ecologische inschatting gemaakt van mogelijke effecten door de geplande evenementen en vervolgens een beoordeling van deze effecten uitgevoerd.

Deze rapportage kan vervolgens dienst doen bij de onderbouwing van de ontheffingsaanvraag ex artikel 75 in het kader van de Flora- en faunawet en/of vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet.

1.2 Aanpak *quick scan* en voortoets

De *quick scan* en voortoets betreft een beoordeling van de huidige aanwezigheid van beschermde soorten planten en dieren in het plangebied, de functie van het plangebied en de directe omgeving voor deze soorten en de te verwachten effecten van de voorgenomen ingreep op beschermde soorten en gebieden. De *quick scan* vindt plaats op grond van:

- Bronnenonderzoek
- Terreinbezoek
- Expert judgement.

Bronnenonderzoek

Het bronnenonderzoek gaat uit van bestaande en beschikbare gegevens. Voor een actueel overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen, is het Natuurloket

op internet (www.natuurloket.nl) bezocht en zijn diverse verspreidingsatlassen van relevante soortgroepen en (jaar)verslagen van Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's) geraadpleegd (zie literatuurlijst). Ten aanzien van vogels zijn de meest recente gegevens opgevraagd bij SOVON Vogelonderzoek Nederland (Eekelder 2007).

Terreinbezoek

Het plangebied Grote Maarsseveense Plas is op 24 april 2007 bezocht. Tijdens het terreinbezoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (zicht- en geluidswaarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van pootafdrukken, nesten, hollen, uitwerpselen, haren, etc). Op basis van terreinkenmerken is beoordeeld of het terrein geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde soorten.

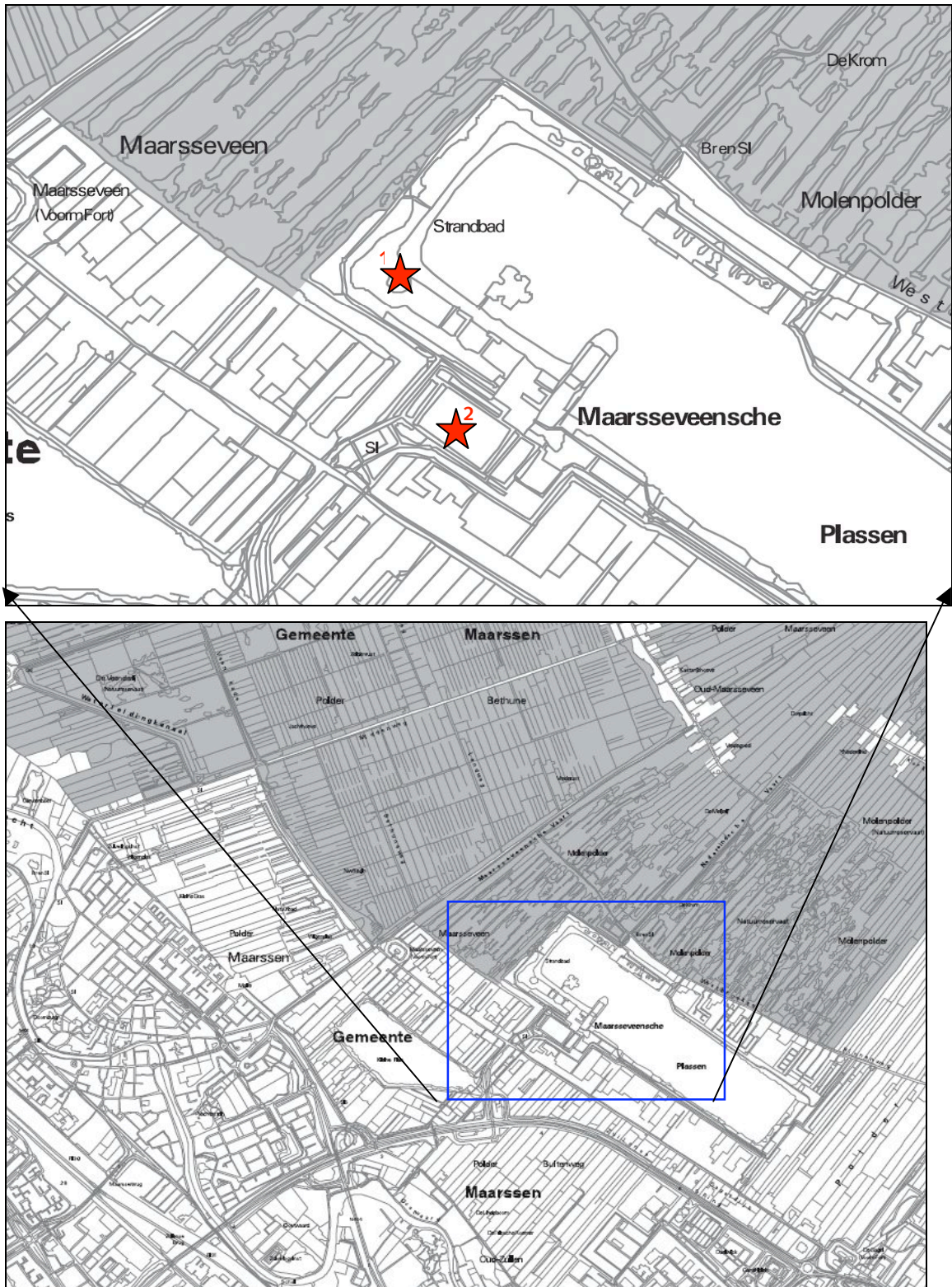
Expert judgement

De *quick scan* is een momentopname en kan slechts in beperkte mate uitsluitel geven over de afwezigheid van soorten. De *quick scan* betreft geen veldinventarisatie. Een veldinventarisatie omvat verscheidene opnamerondes die seizoensgebonden zijn en volgens standaardmethoden worden uitgevoerd. Daarom is expert judgement nodig om de geschiktheid van het plangebied voor mogelijk voorkomende soorten te beoordelen. Als de beschikbare gegevens onvoldoende houvast bieden om tot een goed beoordeling te komen, zal dit expliciet worden aangegeven.

1.3 Het plangebied

Het plangebied betreft een recreatieplas, gelegen tussen Utrecht en Maarssen. De recreatieplas betreft een voormalige zandwinplas voor de stadsuitbreiding van Utrecht en de aanleg van een industrieterrein rond Maarssen. Het gebied bestaat uit een vrij toegankelijk deel en een afgebakend deel waarvoor entreegeld moet worden betaald. In het vrij toegankelijke deel zijn diverse recreatiemogelijkheden aangelegd. Rondom de plas loopt een verhard pad waardoor deze te bereiken zijn (Foto 1.).

Het eigenlijke plangebied betreft het afgebakende deel (zie figuur 1.1). Dit bestaat uit zandstranden, ligweiden en bosschages (zie foto voorkant). De bosschages staan rondom de hele plas en bestaan uit soorten als lijsterbes, zomereik, wilg, berk, esdoorn en witte abeel. De bosschages hebben een open karakter waardoor zich een rijke kruidenbegroeiing heeft ontwikkeld. De ondergroei wordt gedomineerd door soorten als penningkruid, fluitenkruid, hondsdraf en kleefkruid.

Figuur 1.1 Ligging van de Grote Maarsseveense Plas (ten NNW van de stad Utrecht) met in de bovenste kaart de plaatsen waar de evenementen georganiseerd zullen worden; aangegeven met een ster: 1. Strand; 2. Parkeerplaats. Het grijs arceerde gebied behoort tot het Natura 2000-gebied Oostelijk Vechtplassengebied.

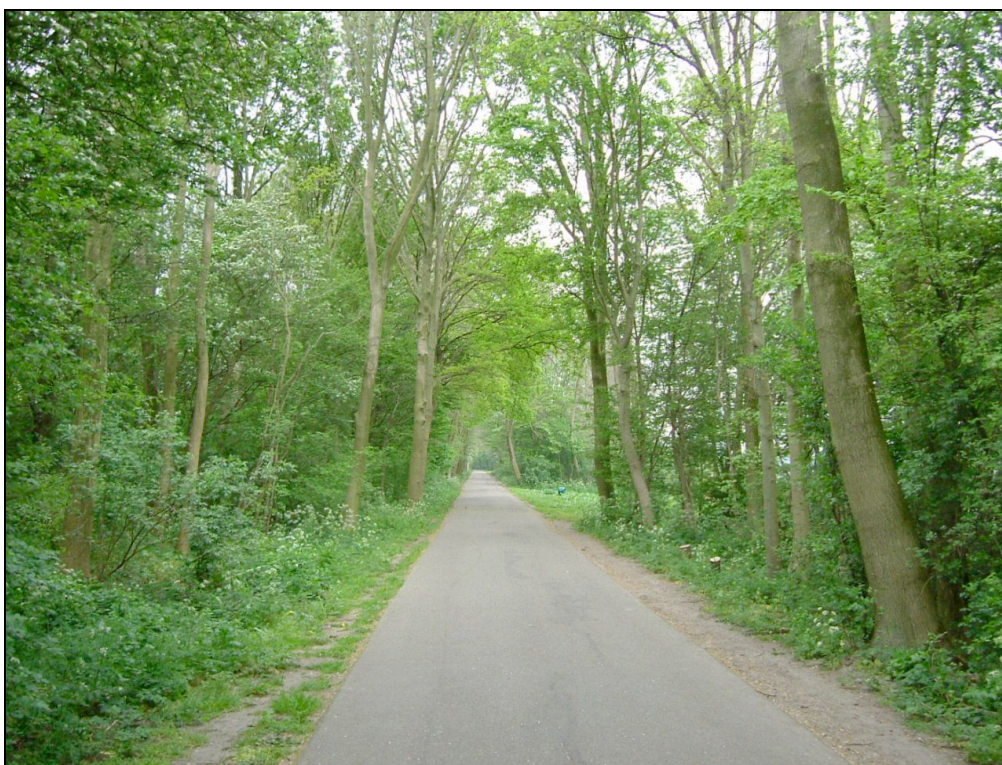

Foto 1. Verhard pad rondom de recreatieplas.

In het vrij toegankelijk gedeelte van de plas groeit een gevarieerde oevervegetatie gedomineerd door riet (Foto 2). De watervegetatie is vrij uniek met klein glanswier en breekbaar kransblad (www.trendinwater.nl).

Foto 2. Oevervegetatie langs de noordkant van de plas in het vrij toegankelijk deel.

1.4 Voorgenomen ingreep en mogelijke effecten

Evenementen

De effecten op beschermde soorten zijn beoordeeld op basis van de lijst van evenementen (zie Tabel 1.1), overgenomen uit de notitie evenementenbeleid van de gemeente Maarssen (versie 18 januari 2007). In het evenementenbeleid zijn geluidsnormen opgenomen voor evenementen in drie categorieën. Bij elke categorie horen normen die gerelateerd zijn aan tijden. In de beleidsnota wordt aangegeven dat er 12 evenementen plaats mogen vinden (de zogenaamde twaalf dagen regeling uit het Besluit Horeca-, Sport- en Recreatieinrichtingen milieubeheer), waarbij meer geluidsbelasting mag optreden dan gangbaar. Deze evenementen worden als volgt verdeeld over de twee hoogste categorieën:

- 3 evenementen in de hoogste categorie
- 9 evenementen in de categorie daaronder.

Met betrekking tot de data van evenementen is uitgegaan van de informatie zoals beschreven in de notitie evenementenbeleid van de gemeente Maarssen.

Daarnaast geldt dat:

- Met betrekking tot licht- en trillinghinder zijn geen gegevens bekend. Normaal wordt uitgegaan van hetgeen in de AmvB staat.
- De data van de evenementen kan gebaseerd worden op basis van de reeds aangevraagde evenementen en verder van de gegevens van vorig jaar. In de beleidsnota wordt ook het begrip spreiding in de tijd gehanteerd.
- De meeste evenementen worden op het strand (zie Tabel 1.1) of op de parkeerplaats gehouden.

Tabel 1.1 Overzicht van evenementen/activiteiten op het terrein van de Maarsseveense Plassen (overgenomen uit de notitie evenementenbeleid van de gemeente Maarsse (versie 18 januari 2007, bijlage 4).

	Stand van zaken zoals in 2006	Evenement /activiteit	Naam organisatie	Aantal bezoekers	muziek/geluid ja/nee	Strandbad/parkeerterrein
1	1 januari	nieuwjaarsduik	RTV Utrecht en Buano Uitgeverij	200	Ja	strandbad
2	24 maart t/m 1 april	Kermis	Dhr. J. Ordelman	?	Ja	parkeerterrein
3	3 zaterdagen en 2 zondagen tussen 15 maart en 1 juni	Big Foot stunt show	Original Traber Big foot and Stunt Show Dhr. H.L. Traber	?	Ja	parkeerterrein
4	27 april	Circus Bongo	Dhr. A. Sijm	?	Ja	parkeerterrein
5	10 juli	Beach volleybaltoernooi	St. Muskietiers	400	Ja	strandbad
6	29 juli	Rockit Open Air Dance Festival	FCA, dhr. C. de l'Isle	10.000	Ja	strandbad
7	19 en 20 augustus	Springevenement	Parachutistencentrum Midden Nederland. Mw. N van Voorthuizen.	200	Ja	strandbad
8	9 september	Rockweide festival	St. Rockweide dhr. O. Steman	Max 2000	Ja	parkeerterrein
9	15 t/m 17 september	Harley Davidson International Clubdagen	HD club, dhr. A. v.d. Heijden	450 per dag	Ja	strandbad (met kamperen)
10	30 september tot 2 oktober	Bijeenkomst Lincolnliefhebbers	Dhr. Priem		Ja	strandbad
11	29 september t/m 2 oktober	Back to the Boomerang	Het Olde Regthuys Mw. C. de Pijper	Max 700 personen per dag	Ja	strandbad

Woonfunctie bungalow-parken

Daarnaast wil de gemeente in het nieuwe bestemmingsplan de woonfunctie van de bungalowparken gelegen aan de Grote Maarsseveense Plas legaliseren. Deze parken worden reeds dertig jaar grotendeels permanent bewoond. De vraag is wat deze statusverandering betekent in het kader van de natuurwetgeving. Er is hiermee sprake van een situatie waarbij geen nieuwe verstoringsbronnen zullen optreden of toename van verstoring optreedt.

De voorliggende rapportage beschrijft de resultaten van een *quick scan* naar beschermde soorten. Deze rapportage geeft antwoord op de volgende vragen:

- Welke beschermde soorten zijn in het plangebied aanwezig en/of kunnen in het plangebied verwacht worden?
- Welke functie heeft het plangebied voor de aanwezige beschermde natuurwaarden?
- Welke effecten op beschermde natuurwaarden heeft de ingreep?
- Worden verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet overtreden? Zo ja , welke?
- Moet hiervoor ontheffing worden aangevraagd?
- Is nader onderzoek nodig?
- Zijn er mogelijkheden voor mitigatie (vermindering) en compensatie van schade aan beschermde natuurwaarden?

De activiteiten/evenementen vallen niet onder een door de minister goedgekeurde gedragscode. Er geldt voor evenementen geen vrijstelling voor soorten van Tabel 1, 2 en 3 (zie Bijlage 1).

De volgende mogelijke effecten worden in dit rapport beoordeeld:

- Verstoring door beweging, licht en geluid gedurende de evenementen.
- Verstoring door beweging, licht en geluid.
- Verlies van areaal / biotoop als gevolg van verstoring.
- Versnippering als gevolg van verstoring.

Verstoring van vogels (op basis van Krijgsveld et al. 2004)

In verschillende studies naar verstoring bij vogels worden verstoringsafstanden vermeld. Hierbij moet altijd bedacht worden dat er feitelijk nooit sprake is van één verstoringsafstand voor een soort, maar dat de afstand in grote mate kan variëren, in eerste instantie afhankelijk van de verstoringsbron en daarnaast van vele verschillende factoren, te beginnen met de vogelsoort, verstoringsbron, habitat etc. etc.. Bij het toepassen van verstoringsafstanden vanaf een verstoringsbron moet daarom altijd met de volgende algemene factoren rekening worden gehouden:

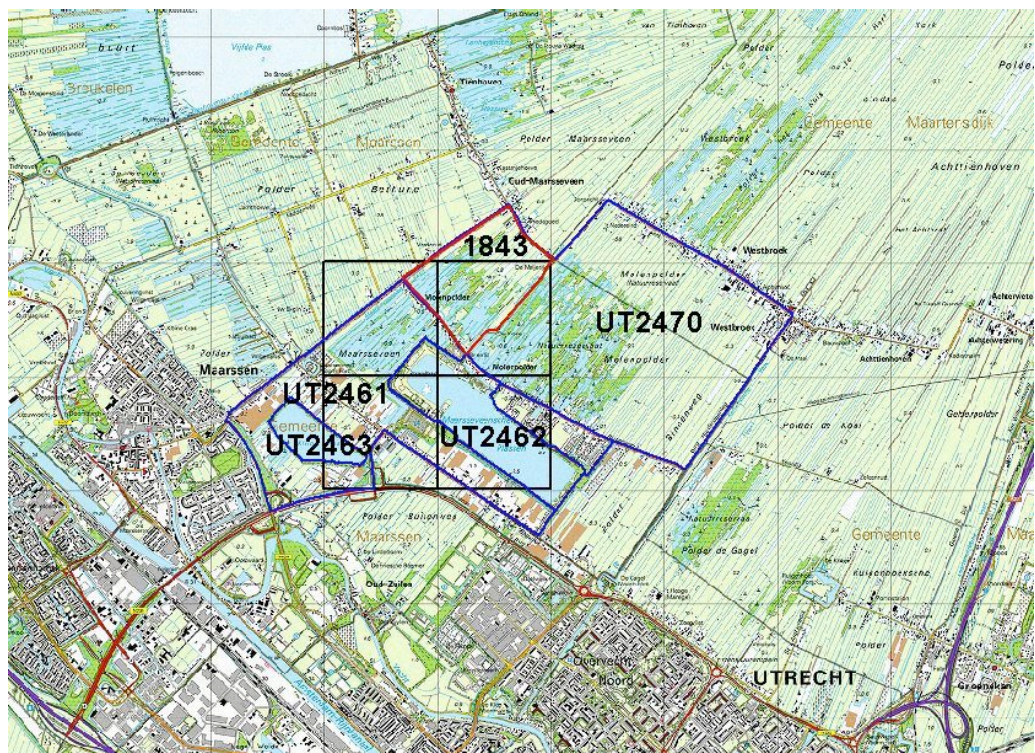
- naast verstoringsafstand wordt ook de mate van verstoring weergegeven, bijv. een afname in dichtheid tot 50% van de ongestoorde situatie
- in open gebieden is de verstoringsafstand groter dan in meer beschutte gebieden;
- voorspelbaarheid: voorspelbare gebeurtenissen of gedrag leiden tot minder verstoring en kleinere verstoringsafstanden;
- hoe groter een groep vogels, hoe groter de verstoringsafstand;
- gedrag verstoorder: richting (langs versus naderend), gedrag (rustig doorgaand versus alternerend stilhoudend en roepen), vervoer (lopend met hond versus fiets, roeiboot versus motorboot) van verstoorder beïnvloeden de verstoringsafstand;
- duur en frequentie: Continue verstoring heeft ernstiger gevolgen dan infrequente verstoring. Bij verstoring zijn onverstoorde perioden waarin de vogels kunnen compenseren voor verloren tijd essentieel.
- niet wegvliegen staat vaak niet gelijk aan geen verstoring. Wanneer een vogel niet wegvliegt kan de verstoring middels fysiologische effecten wel negatieve consequenties hebben. Zo kunnen bijvoorbeeld broedsucces, overlevingskansen, of dichtheid van de soort in het gebied in de toekomst aangetast worden;
- daarnaast bepalen meetmethode van de studie, seizoen, en menselijk medegebruik van het habitat (wel of geen jacht, recreatie) in belangrijke mate de verstoringsafstand (vogels extra schuw of juist gewenning). De in de literatuur genoemde verstoringsafstanden zijn op allerlei verschillende manieren en momenten gemeten en moeten dan ook met voorzichtigheid geïnterpreteerd worden.

1.5 Bronnenonderzoek

Om een zo goed beeld te krijgen van in de regio voorkomende beschermde soorten is gebruik gemaakt van openbaar toegankelijke en betrouwbare bronnen, waaronder verspreidingsatlassen, recente artikelen en internetsites (zie literatuurlijst).

Het plangebied 'Grote Maarsseveense Plas' ligt grotendeels in de kilometerhokken x:133 / y:461, x:134 / y:462, x:133 / y:462 en x:134 / y:461. Een eerste indruk van mogelijk aanwezige beschermde soorten geeft het Natuurloket (www.natuurloket.nl zie Bijlage 2). De betreffende kilometerhokken beslaan echter ook de omliggende natuurgebied Molenpolder. De gegevens van het kilometerhok x:134 / y:461 zijn waarschijnlijk het meest representatief voor het plangebied. Bij het interpreteren van de gegevens van het Natuurloket dient hier dan ook terdege rekening mee gehouden te worden.

Uit de gegevens van het Natuurloket blijkt dat de soortgroepen vaatplanten, broedvogels, watervogels, dagvlinders en sprinkhanen 'redelijk' tot 'goed' zijn onderzocht. De aantallen watervogels variëren hier van 20 (x: 133 / y: 461) tot 45 (x: 133 / y: 462). Uit het kilometerhok x:133 / y:461 is één Tabel 2-3 soort dagvlinder bekend.

Figuur 1.2 De ligging van de watervogeltelgebieden (blauw; UT2461, UT2463, UT2462 en UT2470) en het BMP-proefvlak (rood; 1843). Het watervogeltelgebied UT2470 overlapt in het geheel met de recreatieplas Grote Maarsseveense Plas.

De soortgroepen reptielen en amfibieën zijn in de twee noordelijk gelegen kilometerhokken 'matig' onderzocht met één soort reptiel van Tabel 2-3 en tot vier Tabel

1 soorten amfibieën en één Tabel 2-3 soort. In het kilometerhok x:134 / y:461 is de soortgroep paddestoelen 'redelijk' onderzocht met 8 soorten van de Rode lijst. De overige soortgroepen zijn 'slecht' tot 'niet' onderzocht.

Foto 3 Oevers van de Grote Maarsseveense Plas voorzien van diverse recreatiemogelijkheden

2 Effectbeoordeling

Aangezien de verandering in status van tijdelijke naar permanente bewoning van bungalows in het geval van de parken grenzend aan de Grote Maarsseveense Plas geen verandering in gebruik en verstoring ten opzichte van de huidige situatie betekent, worden geen effecten verwacht op beschermde soorten in en rond deze bungalowparken. Het aspect mogelijke effecten van permanente bewoning van bungalows wordt dan ook niet nader behandeld in de volgende paragrafen.

2.1 Flora

Voorkomen en functie

In en rondom de recreatieplas komen voor zover bekend de volgende beschermde planten voor: brede wespenorchis en gewone vogelmelk (Van der Meijde, 1998).

Tijdens het veldbezoek zijn deze soorten niet aangetroffen in en rondom het plangebied. Wel is de strikt beschermde soort daslook in het vrij toegankelijke deel aangetroffen. De beheerder van het recreatieterrein meldt de waarneming van de strikt beschermde tongvaren in de bosschages van het afgesloten deel van het plangebied. De bosschages worden door de evenementen niet aangetast.

In 2005 heeft een uitgebreid onderzoek plaatsgevonden naar de watervegetatie in de hele recreatieplas (www.trendsinvater.nl). Tijdens dit onderzoek zijn soorten gevonden als klein glaswier, breekbaar kransblad, groot nimfkruid, doorgroeid fontijnkruid en schedefonteinkruid.

In het plangebied waar de evenementen plaatsvinden zijn geen beschermde soorten planten aangetroffen. Aangezien deze locaties bestaan uit parkeerplaats, strand en ligweide worden deze hier ook niet verwacht. In de bosschages rondom de recreatieplas is daslook en tongvaren waargenomen. Mogelijk komen hier ook brede wespenorchis (www.waarneming.nl) en gewone vogelmelk voor.

Effecten

Als gevolg van de evenementen worden geen effecten verwacht op beschermde soorten vaatplanten die in de omgeving van het plangebied zijn waargenomen.

Tabel 2.1 Voorkomen van en effecten op beschermde soorten planten

Soort	Voorkomen	Effecten	Welke onderdelen van verbodsbepalingen overtreden?
daslook	in omgeving	geen	geen
tongvaren	in omgeving	geen	geen
gewone vogelmelk	mogelijk in omgeving	geen	geen
brede wespenorchis	mogelijk in omgeving	geen	geen

2.2 Vissen

Voorkomen en functie plangebied

De volgende beschermde soorten vissen zijn uit de regio bekend en zouden in het plangebied kunnen voorkomen: bittervoorn, kleine modderkruiper en rivierdonderpad (RAVON, 2006).

Tijdens het veldbezoek is het water niet bemonsterd. In een inventarisatie uitgevoerd door Aqua Terra in 2006 (Beers, 2007) zijn geen beschermde vissoorten aangetroffen. F. Brekelmans (Bureau Waardenburg) meldt waarnemingen van de rivierdonderpad en de kleine modderkruiper in de recreatieplas. Naar verwachting vormen de oevers met oevervegetatie het belangrijkste onderdeel van het leefgebied van deze soort(en).

Op basis van de uitgevoerde inventarisaties wordt de bittervoorn niet in het plangebied verwacht.

Effecten

Als gevolg van de evenementen worden geen effecten verwacht op het voorkomen van de rivierdonderpad en de kleine modderkruiper. Dit gezien het tijdelijke karakter van de evenementen en de omvang van de plas.

Tabel 2.2 Voorkomen van en effecten op beschermde soorten vissen

Soort	Voorkomen	Effecten	Welke onderdelen van verbodsbe-palingen overtreden?
kleine modderkruiper	zeker	Geen	geen
rivierdonderpad	zeker	Geen	geen

2.3 Amfibieën

Voorkomen en functie plangebied

De volgende beschermde soorten amfibieën zijn uit de regio bekend: groene kikker 'complex', bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander (RAVON, 2006, mededeling beheerder recreatieplas).

Tijdens het veldbezoek is de bruine kikker waargenomen in een plasje, gelegen in de bosschages binnen het plangebied. Rondom de recreatieplas, buiten het plangebied, is op diverse locaties de groene kikker 'complex' (vermoedelijk de bastaardkikker) gehoord. Op basis van biotoopvoorkeuren en de terreinkenmerken worden gewone pad en kleine watersalamander in de omliggende bosschages verwacht. Deze functioneren als landbiotoop voor groene kikker 'complex', bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander.

Uit de omgeving van het plangebied (o.a. Polder de Gagel) zijn waarnemingen van de rugstreeppad en heikikker bekend (F. Brekelmans, Bureau Waardenburg). Beide soorten

zijn niet in het plangebied aangetroffen en worden hier ook niet verwacht (o.a. mededeling beheerder recreatieplas).

Effecten

In het plangebied is de bruine kikker waargenomen en worden groene kikker 'complex', gewone pad en kleine watersalamander in de omliggende bosschages verwacht. De evenementen hebben geen effect op de bosschages. De locaties waar de evenementen plaatsvinden worden ongeschikt geacht voor amfibieën. Effecten van de evenementen op amfibieën worden niet verwacht.

Tabel 2.3 Voorkomen van en effecten op beschermde soorten amfibieën

Soort	Voorkomen	Effecten	Welke onderdelen van verbodsbe-palingen overtreden?
bruine kikker, groene kikker 'complex'	zeker	geen	geen
gewone pad, kleine watersalamander	mogelijk	geen	geen

2.4 Reptielen

Voorkomen en functie plangebied

Van beschermde soorten reptielen is alleen de ringslang uit de regio bekend. Deze kan in het plangebied voorkomen (RAVON, 2006).

Tijdens het veldbezoek is de ringslang, buiten het plangebied, in het noordelijk deel van de recreatieplas waargenomen (Foto 3). De beheerder van de recreatieplas meldt waarnemingen van ringslangen in het plangebied op dagen met een hoge recreatiedruk. De Grote Maarsseveense Plas behoort tot het leefgebied van de ringslang.

Op basis van terreinkenmerken en inventarisaties uit de omgeving worden geen andere soorten reptielen verwacht.

Foto 3. De ringslang komt vrij algemeen voor in de omgeving van het plangebied.

Effecten

Als gevolg van de evenementen worden geen effecten verwacht op het voorkomen van de ringslang in en rondom het plangebied. Op basis van waarnemingen van de soort ten tijden van dagen met veel recreanten mag aangenomen worden dat de soort niet gevoelig is voor dit type van verstoring. Daarnaast zijn de locaties waar de evenementen worden gehouden ongeschikt als leefgebied voor de ringslang.

Tabel 2.4 Voorkomen van en effecten op beschermde soorten reptielen

Soort	Voorkomen	Effecten	Welke onderdelen van verbodsbepalingen overtreden?
Ringslang	zeker	geen	geen

2.5 Grondgebonden zoogdieren

Voorkomen en functie plangebied

De volgende beschermde soorten grondgebonden zoogdieren zijn uit de regio bekend: mol, hermelijn, wezel, bunzing, rosse woelmuis, woelrat, noordse woelmuis en waterspitsmuis (Broekhuizen *et al.*, 1992).

Tijdens het veldbezoek zijn in de bosschages rondom de recreatieplas de mol, bosmuis, konijn en huisspitsmuis waargenomen. Op basis van biotoopvoorkeuren en de

terreinkenmerken worden rosse woelmuis en woelrat in het plangebied verwacht. De bosschages vormen het leefgebied van deze soorten. De hermelijn, wezel en bunzing worden mogelijk incidenteel in de bosschages rondom het plangebied verwacht. De geschatte dichtheden zijn hier waarschijnlijk laag aangezien er in het gebied veel honden loslopen. Loslopende honden hebben een verstorend effect op grondgebonden zoogdieren.

Er zijn waarnemingen bekend van de waterspitsmuis en noordse woelmuis van het omliggende natuurgebied Molenpolder. Beide soorten worden op basis van hun biotoopvoorkeur echter niet in het plangebied verwacht. Het incidenteel voorkomen van een enkele individu kan echter niet uitgesloten worden. De oevervegetatie rondom de recreatieplas, buiten het begrensde plangebied, zijn het meest geschikt voor genoemde soorten. De ingreep zal geen effect hebben op de oevers en oevervegetatie.

Effecten

Als gevolg van de evenementen worden geen effecten verwacht op voorkomende grondgebonden zoogdieren in het plangebied. De evenementen zijn gepland op locaties (ligweides) die alleen geschikt zijn voor het konijn en mol. Het konijn profiteert van de beheermaatregelen en ondervindt geen hinder van de reeds aanwezige recreatiedruk. Voor de overige soorten geldt dat de locaties geen geschikt leefgebied vormen. Externe werking van de evenementen op voorkomende soorten in de omliggende bosschages en oevervegetatie worden niet verwacht.

Tabel 2.5 Voorkomen van en effecten op beschermde soorten grondgebonden zoogdieren

Soort	Voorkomen	Effecten	Welke onderdelen van verbodsbe-palingen overtreden?
mol, konijn, bosmuis en huisspitsmuis	zeker	geen	geen
hermelijn, wezel en bunzing	mogelijk incidenteel	geen	geen
waterspitsmuis en noordse woelmuis	waarschijnlijk niet	geen	geen

2.6 Vleermuizen

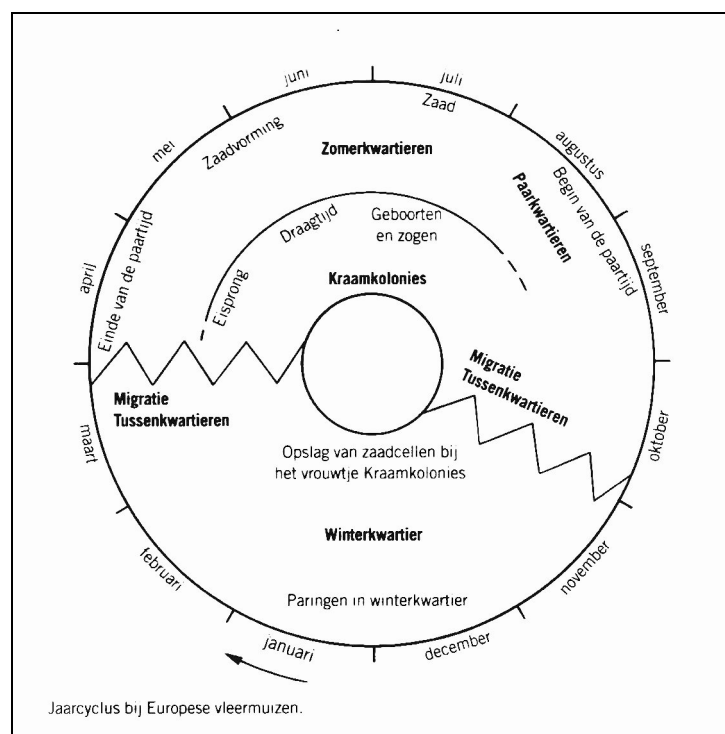
Voorkomen en functie plangebied

De volgende beschermde soorten vleermuizen zijn uit de regio bekend: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis, meervleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis (Limpens *et. al.*, 1997). Van het plangebied zijn ongepubliceerde waarnemingen bekend van een aantal waarnemers die hieronder worden beschreven.

De combinatie van bosschages, oevervegetatie en water maakt de recreatieplas een geschikte locatie om te foerageren. F. Brekelmans (Bureau Waardenburg) meldt waarnemingen van foeragerende exemplaren van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en watervleermuis. E. Jansen (VZZ, Utrecht) geeft aan dat de soorten tweekleurige vleermuis, meervleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis mogelijk tot waarschijnlijk in de omgeving van het plangebied foerageren. Tevens geeft Jansen aan dat er geschikte bomen aanwezig zijn langs de Grote Maarsseveense Plas die als verblijfplaats kunnen functioneren. A.J. Haarsma (VZZ, deskundige meervleermuis) meldt dat er in de omgeving van de Oostelijke Vechtplassen geen verblijfplaatsen van de meervleermuis bekend zijn. Gegevens met betrekking tot aantallen vleermuizen en spreiding door het jaar zijn niet voorhanden.

Effecten

Op basis van de bestaande gegevens is het onbekend in hoeverre het plangebied, en de omliggende gebieden een betekenis heeft voor foeragerende vleermuizen. In algemene zin kan op basis van de beoogde evenementen en de jaarcyclus van vleermuizen een inschatting worden gemaakt (Figuur 2.1). De kraamperiode is de meest kritische periode voor vleermuizen, gevolgd door de paarperiode.

Figuur 2.1. Jaarcyclus van Europese vleermuizen (Schober & Grimmberger, 2001).

Voor de interactie tussen evenementen en vleermuizen geldt dat alleen effecten optreden indien er sprake is van lichtverstoring waardoor foerageergebied ongeschikt wordt. Aangaande van de gehouden evenementen in 2006 (zie uitwerking effectdagen

voor vleermuizen in Bijlage 3) wordt de omgeving van het plangebied in totaal vijf dagen gedurende de kraamperiode, negen dagen gedurende de paarperiode en twee dagen in de periode dat vleermuizen zich verplaatsen van winter- naar zomerkwartier aangetast. Gedurende de periode dat vleermuizen zich van winter- naar zomerkwartier verplaatsen worden geen effecten verwacht.

Naar verwachting zal door een evenement lichtverstoring optreden tot ongeveer 24.00 uur. Vervolgens neemt de lichtverstoring af en kunnen vleermuizen weer gebruik maken van de Plas om te foerageren. Onbekend is in welke mate vleermuizen die boven de plas jagen hun route boven de plas aanpassen dan wel een ander jachtgebied zullen zoeken. Ervan uitgaande dat vleermuizen intensief van de Plas gebruik maken zullen ze vijf dagen elders moeten foerageren. Gezien het groene karakter van de omgeving levert dit naar verwachting geen problemen op.

Als gevolg van de evenementen worden dan ook geen effecten verwacht die een wezenlijke invloed hebben op vaste- rust en verblijfplaatsen in het plangebied of omgeving.

Tabel 2.6 Voorkomen van en effecten op vleermuizen

Soort	Voorkomen	Effecten	Welke onderdelen van verbodsbepalingen overtreden?
watervleermuis	zeker	beperkt tot geen	geen
gewone dwergvleermuis	zeker	beperkt tot geen	geen
laatvlieger	zeker	beperkt tot geen	geen
ruige dwergvleermuis	mogelijk	beperkt tot geen	geen
tweekleurige vleermuis	mogelijk	beperkt tot geen	geen
meervleermuis	mogelijk	beperkt tot geen	geen

2.7 Vogels

Voorkomen en functie plangebied

Broedvogels

Van het plangebied zelf, het afgebakende deel van het recreatieterrein de Grote Maarsseveense Plas, zijn broedvogelgegevens voorhanden uit de periode 1998-2000, waarbij op kilometerhok-niveau onderzoek heeft plaatsgevonden naar het voorkomen van broedvogels in het kader van het Atlasproject voor Broedvogels. Het kilometer hok x:133 / y:461 is daarbij 2 maal een uur op alle soorten onderzocht. Hierbij is alleen de presentie van soorten vastgesteld. Op basis van uitgebreide eigen gebiedskennis is een inschatting gemaakt welke soorten van de lijst op het recreatieterrein de Grote Maarsseveense Plas tot broeden komen, waarbij onderscheid is gemaakt tussen het afgebakende deel en het vrije deel (Tabel 2.7). Op basis van eigen waarnemingen (M.

Tabel 2.7 Lijst van vogelsoorten voorkomend in kilometer-hok x:133 / y:461, waarin een deel van het afgebakende deel van recreatieterrein de Grote Maarsseveense Plas is gelegen (periode 1998-2000 in het kader van het Atlasproject voor Broedvogels, bron; Eekelder 2007). Op basis van uitgebreide eigen gebiedskennis is vervolgens een inschatting gemaakt welke soorten mogelijk op het recreatieterrein tot broeden komen.

soort	afgebakend recreatie- terrein/parkeerterrein e.o.	open recreatieterrein e.o.
fuut		x
knobbelzwaan		x
grauwe gans		
soepgans		?
brandgans		
nijlgans		
bergeend		
wilde eend	x	x
soepeend	x	x
sperwer	?	?
buizerd		
fazant	?	?
meerkoet		x
scholekster	?	
kleine plevier		
kievit		
watersnip		
grutto		
tureluur		
stadsduif		
houtduif	x	x
turkse tortel		
koekoek	x	x
gierzwaluw		
ijsvogel		x
boerenzwaluw		
graspieper		
witte kwikstaart		
winterkoning	x	x
heggenmus	x	x
roodborst	x	x
merel	x	x
zanglijster	x	x
bosrietzanger	?	?
kleine karekiet	x	x
grote karekiet		x
grasmus		?
zwartkop	x	x
tjiftjaf	x	x
fitis	x	x
matkop	x	x
pimpelmees	x	x
koolmees	x	x
boomkruiper	x	x
gaai	x	x
ekster	x	x
zwarte kraai	x	x
spreeuw	x	x
huismus	x	x
ringmus	x	x
vink	x	x
groenling	x	x
putter	x	x

Tabel 2.8 Aantal paren per soort broedend in de Noordelijke Maarsseveense Plassen (reservaat SBB), het gebied ten noorden van de Grote Maarsseveense Plas. Weergegeven is het aantal in 2004 (meest recente gegevens) en het maximum aantal in de periode 2000-2004, de periode waarin het gebied is onderzocht ((telgebied 1843, zie figuur 1.2, gegevensbron; Eekelder 2007). Cursief weergegeven soorten betreft vogels van de Rode Lijst (van Beusekom et al. 2005).

soort	2004	max	in jaar	soort	2004	max	in jaar
fuut	4	8	2000	ijsvogel	1	1	2004
knobbelzwaan	2	3	2003	kleine bonte specht	0	1	2003
grouwe gans	29	33	2003	blauwborst	2	5	2003
brandgans	9	13	2002	sprinkhaanzanger	4	4	2004
nijlgans	6	8	2000	<i>snor</i>	2	2	2004
<i>slobeend</i>	0	1	2002	rietzanger	9	21	2000
havik	0	1	2000	<i>spotvogel</i>	1	1	2004
sperwer	0	1	2002	grasmus	5	7	2003
buizerd	1	1	2004	<i>wielewaal</i>	0	1	2003
waterral	0	3	2000	groenling	0	2	2002
scholekster	1	1	2004	putter	2	5	2000
kievit	0	1	2003	<i>kneu</i>	0	1	2000
bosuil	0	1	2000	goudvink	1	1	2004

Tabel 2.9 Aantal watervogels in januari (midwinter) op de Grote Maarsseveense Plas (telgebied UT2462, zie figuur 1.2, gegevensbron; Eekelder 2007, geen telgegevens uit 2002).

soort	2001	2003	2004	2005	gemiddeld
fuut	2	0	2	0	1,0
knobbelzwaan	0	0	2	0	0,5
smient	0	50	3	3	14,0
wilde eend	355	0	35	6	99,0
soepeend	0	0	5	0	1,3
tafeleend	4	0	0	5	2,3
kuifeend	81	2	0	35	29,5
brilduiker	0	1	0	2	0,8
waterhoen	2	2	6	0	2,5
meerkoet	224	80	48	20	93,0
kokmeeuw	156	0	0	30	46,5
stormmeeuw	0	20	0	40	15,0
zilvermeeuw	68	0	0	0	17,0

Poot ongepubliceerd) zijn aan deze lijst nog de volgende broedvogelsoorten toe te voegen; grouwe vliegenvanger, spotvogel, tuinfluiter en goudvink. Van het naastliggende gebied de Noordelijke Maarsseveense Plassen zijn voor de periode 2000-2004 ook nauwkeurige gegevens voorhanden van het aantal broedparen, maar alleen van de meer schaarse soorten (Tabel 2.8).

Niet-broedvogels

Met name de grote plas van het recreatieterrein heeft buiten het broedseizoen een overwinteringsfunctie voor met name watervogels. De aantallen in midwinter zijn echter laag te noemen, wat inhoudt dat in het seizoen dat de meeste evenementen plaatsvinden nauwelijks van deze categorie vogels aanwezig zullen zijn. In het zomerhalfjaar zijn mogelijk aalscholvers foeragerend actief op de plas. Daarnaast is

bekend dat in het vroege voorjaar het afgebakende deel van de Grote Maarsseveense Plas gebruikt wordt als voorverzamelplaats van scholeksters en visdieven, waarbij er tijdens de doortrekperiode ook andere steltlopersoorten zoals oeverloper, witgat en kleine plevier tijdelijk en afhankelijk van afwezigheid van mensen op het terrein kunnen opduiken (waarnemingen M. Poot ongepubliceerd).

Effecten in het kader van de Flora en faunawet

Hieronder zal de vraag beantwoord worden in hoeverre er als gevolg van de evenementen effecten optreden zodanig dat sprake is van een overtreding van de verbodsbepaling artikel 11 van de Flora en faunawet (zie ook bijlage 1). Artikel 11 luidt; "Het is verboden nesten, hopen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren".

Van de in het plangebied voorkomende en hierboven beschreven vogels is alleen sprake van mogelijke verstoring bij de in en nabij het recreatieterrein broedende vogels, aangezien deze sterk gebonden zijn aan de plek via hun nest en het daarbij behorende territorium. Rust- en verblijfplaatsen van vogels vallen niet onder het beschermingsregime van artikel 11. Dat betekent dat ingrepen die plaatsvinden in of effect hebben op bijvoorbeeld overwinteringsgebieden van bijv. watervogels of doortrekkende steltlopers (zoals scholeksters in het vroege voorjaar), niet leiden tot een overtreding van artikel 11 en dus dat geen ontheffing aangevraagd of verleend hoeft te worden in relatie tot de Flora- en faunawet (LNV, 2005a)

Bij broedende vogels geldt dat niet alleen de nestplek, maar ook het gebied dat gebruikt wordt/nodig is om een broedsel succesvol te laten zijn, wordt gerekend tot de vaste rust- en verblijfplaats (LNV, 2005a). In het geval van de Grote Maarsseveense Plas gaat het hierbij vooral om de zangvogelsoorten die tot broeden komen in de bosschages op en rond het recreatieterrein. Deze zijn in Tabel 2.7 aangegeven. Alvorens de effecten bij deze vogels beschreven worden ten gevolge van de evenementen, volgt hieronder een beschrijving van wat bekend is over verstoring van zangvogels door recreanten en geluid.

Effecten recreatie

De verstoringafstand van zangvogels in bosachtige gebieden is met 20 m (gemiddeld maximum van de soortsgroep) relatief klein. Deze afstand is op basis van een overzicht opgesteld door Krijgsveld *et al.* (2004). Het effect van recreatie op kleinere zangvogels in bossen is zeer variabel. Voor sommige soorten wordt een lagere dichtheid gevonden rond druk bezochte paden en wegen (bv van Koersveld & Kooy 1976, in Winkelman 1984: tot 20 m van het pad), maar andere soorten tonen helemaal geen sporen van verstoring (bv van der Zande 1984: 5 van 15 hadden een lagere dichtheid; en Gutzwiller & Anderson 1999). Het effect is sterker en het verstoorde gebied groter naarmate het aantal recreanten dat over de paden passeert groter is (Slings 1999 in Pouwels & Vos 2001). De dichtheid aan foeragerende vogels en de broeddichtheid van op de grond foeragerende soorten als merel, ekster, spreeuw en houtduif nam af naarmate meer

wandelaars het studiegebied passeerden (in studies in beboste parken in Madrid; Fernández-Juricic (2000, 2001) en Fernández-Juricic & Telleria (2000)). Ook de soortenrijkdom nam af in deze studie. Cooke (1980) vond dat soorten in verstedelijkte gebieden zich dichter lieten benaderen dan in landelijke gebieden. Hier speelt gewinning dus mogelijk een rol, hetgeen ook bij de Grote Maarsseveense Plas een rol kan spelen. Een ander effect van verstoring door recreatie ligt in de zangactiviteit van de vogels. Vinken zongen minder en gingen meer over tot roepjes wanneer de frequentie aan passerende wandelaars toenam (Bergen & Abs 1997). Dit kan van invloed zijn op territoriumgrootte van de vogels, op partnerselectie en indirect op het broedsucces.

Effecten geluid

Voor broedvogels zijn in de literatuur maar een beperkt aantal studies gevonden naar het effect van geluid op reproductie- en populatieparameters. De meeste studies bij broedvogels betreft soorten van open terreinen en dan met name kolonievogels. Tijdens een driejarige studie aan zangvogels in Alaska is het effect van het geluid van militaire vliegtuigactiviteiten op soortdiversiteit, nestdichtheid en productiviteit onderzocht (Bartecchi Rozell 2003). In het gebied met militaire vluchten was het geluidsniveau altijd hoger dan in het controlegebied, variërend van 10 tot 30 dBA verschil. Deze verhoging van het geluid had echter geen effect op de soortenrijkdom- of diversiteit. De militaire straaljagervluchten hadden bij één van de onderzochte vogelsoorten een marginaal negatief effect op het broedsucces. Effecten van geluid op zangvogels zijn met name uitgebreid bestudeerd in het kader van effecten van het geluid van snelwegen op de dichtheid van vogels in aangrenzende bosschages (Reijnen *et al.* 1992). Hierin werd gevonden dat de dichtheid bosvogels bij een geluidsniveau hoger dan ongeveer 45 dBA afnam. Bij ongeveer 60 dBA lag de dichtheid vogels op 40% van een ongestoorde situatie. Het betreft hier een effect op de langere termijn, waarbij vogels onder continue geluidsbelasting worden blootgesteld, inclusief tijdens de vestigingsfase waarbij vogels door middel van zang een territorium verdedigen/verwerven en een partner aantrekken.

Inschatting effecten evenementen

Door de te houden evenementen in 2006 (Tabel 1.1) wordt de omgeving van het plangebied in een aantal vooraf bepaalde dagen gedurende de broedperiode beïnvloed. Het is echter aannemelijk te veronderstellen dat de dichtheid en verspreiding van vogels op het recreatieterrein al een weerslag is van de kwaliteit van het gebied, waarbij de verstoring door het menselijke gebruik van het gebied als recreatieterrein reeds een overheersende en voor vogels een sterk bepalende factor is (waardoor aantal/dichtheden laag zijn door de effecten beschreven hierboven). De kwaliteit van de bosjes en struwelen als broedgebied staat door het verblijf van grote aantallen bezoekers bij tijd en wijle onder grote verstoringsdruk. Naar verwachting zal afhankelijk van het type evenement naast aanwezigheid van mensen, ook geluid en lichtverstoring (alleen in de avond tot ongeveer 24.00 uur) optreden. In principe is onbekend in welke mate vogels die in de omliggende bomen en struwelen broeden zich door de in Tabel 1.1 beschreven activiteiten extra laten verstoren. We gaan er echter vanuit dat met name algemene soorten vogels zoals aangegeven in Tabel 2.7 van de begroeiing op het afgebakende recreatieterrein gebruik maken; zoals aangegeven moeten deze soorten reeds bij tijd en

wijle met een (zeer) hoge recreatieve drukte omgaan. De timing van deze drukte is hierbij van belang. In het algemeen is het zo dat wanneer vogels zich vestigen zij meer gevoelig zijn voor verstoring, dan wanneer eenmaal een nest is gemaakt.

Uitgaande van de reeds optredende hoge verstoringsniveau's op het recreatieterrein wordt derhalve niet verwacht dat als gevolg van de evenementen extra effecten optreden die een wezenlijke versturende invloed hebben op broedende vogels in het plangebied of omgeving. Hierbij is er nauwelijks een verschil aan te geven tussen de verschillende typen evenementen of de plek in het afgebakende deel van het recreatieterrein waar deze plaats zullen vinden (strand of op het parkeerterrein). De vogels in de nestfase dan wel jongenfase zullen gedurende een evenement met relatief veel menselijke aanwezigheid/lawaai naar verwachting hun nest in de omliggende bosschages bij het strand of nabij het parkeerterrein blijven bezoeken, maar mogelijk alternatieve voedselgebieden opzoeken dan wel tijdelijk een mindere activiteit vertonen.

Vanuit de Flora- en faunawet worden er ten aanzien van vogels daarmee geen verbodsbepalingen overtreden door de beoogde evenementen.

Tabel 2.7 Voorkomen van en effecten op vogels.

Soort	Voorkomen	Effecten	Welke onderdelen van verbodsbepalingen overtreden?
Broedende watervogels	zeker	beperkt tot geen	Geen
Broedende rietvogels	zeker	beperkt tot geen	Geen
Broedende struweelvogels	zeker	beperkt tot geen	Geen
Broedende bosvogels	zeker	beperkt tot geen	Geen
Niet-broedende watervogels	zeker (m.n. in winterhalfjaar)	Geen	geen
Niet-broedende steltlopers	zeker (m.n. in vroeg voorjaar)	Beperkt tot geen	Geen

2.8 Beschermde soorten ongewervelden

Voorkomen en functie plangebied

De volgende beschermde soorten ongewervelden zijn uit de regio bekend: gestreepte waterroofkever, platte schijfhoren, groene glazenmaker, gevlekte witsnuitlibel (zie literatuurlijst).

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde soorten ongewervelden waargenomen. Wel zijn de niet-beschermde soorten bont zandoojie, koolwitje en vuurkever waargenomen.

De verspreiding van de groene glazenmaker beperkt zich tot de kilometerhokken x:135 / y:463 en x:136 / y:463, en ten noorden hiervan (www.groeneglazenmaker.nl). De soort is voor zijn voortplanting sterk afhankelijk van het voorkomen van krabbescheer. Krabbescheer komt voor in sloten en moerassen in moerasgebied. Krabbescheer is niet in het plangebied aangetroffen en wordt hier ook niet verwacht.

De gevlekte witsnuitlibel is rondom de Vechtplassen zeer zeldzaam en wordt tegenwoordig alleen waargenomen in het natuurgebied Het Hol (Bouwman & Kalkman, 2005). Het betreft hier een kleine populatie. De soort wordt niet in en rondom het plangebied verwacht.

Vooraf in het Utrechtse plangebied lijkt de gestreepte waterroofkever vroeger nogal talrijk te zijn geweest (Huijbregts, 2004). De soort komt hier nog steeds voor maar is sterk in aantal achteruit gegaan. De soort is een typische bewoner van grote, permanente stilstaande wateren in veengebieden, over het algemeen met dicht vegetatie aan de randen. de recreatieplas is een voormalige zandwinplas en derhalve ongeschikt voor de gestreepte waterroofkever. Mogelijk komt de soort wel in de noordelijker gelegen laagveengebieden voor.

De platte schijfhoren komt vooral voor in schone sloten met begroeiing van ondergedoken waterplanten in het veenweidegebied (Stichting Anemoon, 2005). Dergelijk biotoop ontbreekt in het plangebied, de soort wordt derhalve niet verwacht. Mogelijk komt de soort wel in de noordelijker gelegen laagveengebieden voor.

Effecten

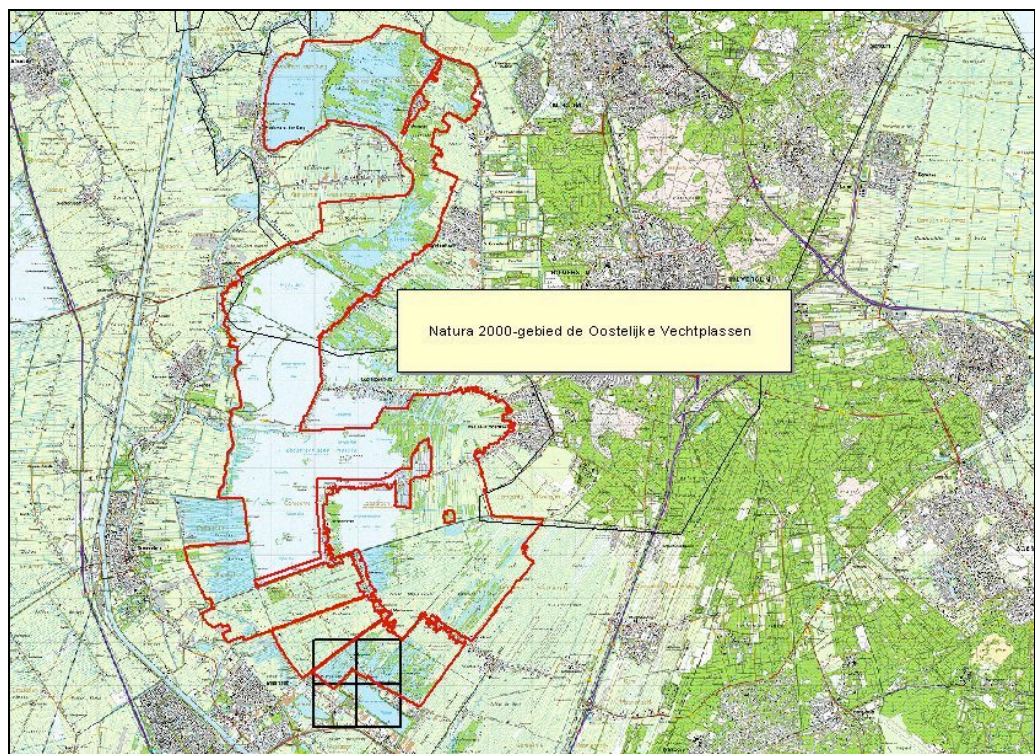
Als gevolg van de evenementen worden geen effecten verwacht op het voorkomen van de gestreepte waterroofkever, platte schijfhoren, groene glazenmaker en gestreepte witsnuitlibel. De soorten worden niet in het plangebied verwacht maar zijn (mogelijk) wel bekend uit de omgeving.

3 Beschermd gebieden

3.1 Inleiding

De Grote Maarsseveense Plas ligt nabij het Natura 2000 gebied 'Oostelijke Vechtplassen' (Figuur 3.1). De Oostelijke Vechtplassen bestaan uit een reeks van laagveengebieden tussen de Vecht en de oostrand van de Utrechtse Heuvelrug. In het gebied bevinden zich door turfwinning ontstane meren en plassen, meest met een zandondergrond, sommige aanzienlijk verdiept door zandwinning zoals de Grote Maarsseveense Plas. In het Natura 2000 gebied zijn twee belangrijke gradiënten te onderscheiden: van noord naar zuid loopt een gradiënt van meer gesloten gebied (bos) naar meer open landschap (grasland, trilveen en rietland), terwijl van west naar oost een gradiënt is te zien van toenemende kwel (in petgaten en trilvenen).

De Oostelijke Vechtplassen is een belangrijk broedgebied voor broedvogels van rietmoerassen en zeer belangrijk voor broedvogels van moerassen met veel waterriet en lange oeverlijnen. Daarnaast is het van enig belang voor enkele moeras- en watervogels.

Figuur 3.1 Ligging van het Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen (rode lijn) t.o.v. het plangebied (zwarte vierkanten).

Voor de Oostelijke Vechtplassen zijn de volgende algemene instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd:

- Behoud van de bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.

- Behoud van de bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de ecologische samenhang van het Natura 2000 netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.
- Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende habitats en soorten.
- Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische hoofdstructuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.
- Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen.

Het Natura 2000 gebied is voor de volgende habitattypen, habitatrictlijnsoorten en vogelrichtlijnsoorten aangewezen (Tabel 3.1).

Tabel 3.1 Habitattypen, habitatrictlijnsoorten en vogelrichtlijnsoorten.

Habitattypen

H3140 Kranswierwateren
 H3150 Meren met krabbescheer en fonteinkruiden
 H4010 Vochtige heiden
 H6410 Blauwgraslanden
 H7140 Overgangs- en trilveen
 H7210 Galigaanmoerassen
 H91D0 Hoogveenbossen

Habitatrictlijnsoorten

H1042 Gestreepte witsnuitlibel
 H1082 Gestreepte waterroofkever
 H1134 Bittervoorn
 H1149 Kleine modderkruiper
 H1163 Rivierdonderpad
 H1318 Meervleermuis
 H1340 Noordse woelmuis
 H1903 Groenknolorchis

Vogelrichtlijnsoorten

A021	Roerdomp – b
A022	Woudaap – b
A029	Purperreiger – b
A041	Kolgans – n
A043	Grauwe gans – n
A050	Smient – n
A051	Krakeend – n
A056	Slobeend – n

A059	Tafeleend – n
A068	Nonnetje – n
A119	Porseleinhoen - b
A160	Wulp – n
A197	Zwarte stern – b
A229	Ijsvogel – b
A298	Grote karekiet – b
A292	Snor - b

3.2 Natuurwaarden Natura 2000 en mogelijke effecten

Mogelijke effecten zijn menselijke aanwezigheid, lichthinder, geluidshinder en verkeersbewegingen van en naar het plangebied. Met betrekking tot licht- en trillinghinder zijn geen gegevens bekend. Normaal wordt uitgegaan van hetgeen in de AmvB staat. Geluid en trillingen spelen gedurende de dag en avonden.

Om het plangebied te bereiken zijn er twee ingangen (Figuur 1.1). De hoofdingang bevindt zich ten zuiden van de plas (nr. 2 in Figuur 1.1). Hier bevindt zich een parkeerterrein en een toegangsweg vanaf de N230. Ten noorden bevindt zich nog een ingang die te bereiken is vanaf de Westbroekse Binnenweg. Deze biedt echter maar beperkte parkeergelegenheid waardoor het grootste deel van de bezoekers gebruik zullen maken van de zuidelijke ingang.

3.2.1 Instandhoudingsdoelstellingen

Voor de Oostelijke Vechtplassen zijn (nog) geen specifieke instandhoudingsdoelstellingen opgesteld, anders dan algemene zoals in § 3.1. Wel zijn een aantal kernopgaven geformuleerd die betrekking hebben op een evenwichtig systeem, compleetheid in ruimte en tijd, overjarig riet en vochtige graslanden. Geen van deze kernopgaven hebben betrekking op de beoogde evenementen in het plangebied. De instandhoudingsdoelstellingen worden door de ingreep niet aangetast. Er is dus geen sprake van een significante aantasting van de instandhoudingsdoelstellingen.

3.2.2 Habitattypen

De watervegetatie in de grote recreatieplas bestaat deels uit soorten die overeenkomen met het habitatype kranwierwateren (H3140). Karakteristieke soorten van dit habitatype zijn echter niet in de plas aangetroffen, maar wel groot nimfkruid; een soort die in dezelfde wateren wordt aangetroffen als de betreffende kranwieren. De ingreep heeft echter geen effect op de watervegetatie.

De overige habitattypen zijn niet in het plangebied aanwezig maar mogelijk wel in het aanliggende natuurgebied 'Molenpolder'. De ingreep heeft hier naar verwachting geen extern effect aangezien de lichtverstoring beperkt blijft tot de zone rondom het plangebied.

3.2.3 Habitatrichtlijnsoorten

Van de aangewezen Habitatrichtlijnsoorten komt rivierdonderpad (zie §2.2) in het plangebied voor (Brekelmans, Bureau Waardenburg). De waterspitsmuis en noordse woelmuis worden niet in het plangebied verwacht, mogelijk wel incidenteel langs het resterend deel van de Grote Plas (zie §2.5).

Het mogelijke gebruik en effecten op vleermuizen wordt in §2.6 uitgebreid behandeld. Naar verwachting zijn de mogelijke effecten op vleermuizen verwaarloosbaar. Hierdoor wordt de gunstige staat van instandhouding van de Habitatrichtlijnsoort meervleermuis niet aangetast.

De overige soorten worden niet in het plangebied maar mogelijk wel in het Natura 2000 gebied verwacht. Er worden echter geen externe effecten verwacht op de genoemde habitatrichtlijnsoorten die in het plangebied of Natura 2000 gebied (kunnen) voorkomen.

3.2.4 Vogelrichtlijnsoorten

De soorten op grond waarvan de Oostelijke Vechtplassen aangewezen zijn als Vogelrichtlijngebied komen allen op grote afstand van het recreatieterrein de Grote Maarsseveense Plas voor.

Broedvogels

Van de broedvogels komen alleen de grote karekiet, ijsvogel en snor op minder dan één tot twee kilometer van het evenementengebied voor (grote karekiet en ijsvogel in het open deel van het recreatieterrein en snor in de Noordelijke Maarsseveense Plassen), maar deze vogels zullen zoals eerder aangegeven niet verstoord worden door de evenementen. Het gaat hierbij voor grote karekiet om 1-2 territoria (die overigens niet binnen het Natura 2000-gebied voorkomen) en 1 territorium ijsvogel (evenmin binnen het Natura 2000-gebied). De populatie grote karekieten binnen het Natura 2000-gebied is enkele tientallen territoria groot, waarvan de meeste territoria op de Loosdrechtse en Loenderveense Plassen voorkomen, ver buiten het invloedsgebied van de evenementen van de Grote Maarsseveense Plas.

Soorten als roerdomp, woudaap, purperreiger, porseleinhoen en zwarte stern komen net als de grote karekieten op meerdere kilometers afstand tot broeden (het gaat om de gebieden Molenpolder, Westbroekse Zodden, Tienhovense Plassen en de Breukeleveense plas) en zullen eveneens vanwege de grote afstand niet beïnvloed worden. Ook de enkele individuen van soorten als zwarte stern en purperreiger die in de Molenpolder of Bethune Polder komen foerageren zullen niet verstoord worden door het evenementengeluid of anderszins. Daarvoor vinden de evenementen op een te grote afstand plaats (>1500 m) om te interfereren met foerageergedrag. Indien deze vogels verstoord zouden worden, zullen zij op evenementendagen overigens voldoende alternatieve foerageerplekken kunnen vinden.

Niet-broedvogels

Niet-broedvogelsoorten als kolgans, grauwe gans, smient, krakeend, slobbeend, tafeleend, nonnetje en wulp kennen hun piekaantallen buiten het evenementenseizoen, met name in midwinter, en komen bovendien vooral voor in het plassen gebied in het noorden van het Natura 2000-gebied (Breukeleveen, Loenderveen) op grote afstand van de Grote Maarsseveense Plas en zullen derhalve dan ook niet beïnvloed worden. Ook de vogels voorkomend in de polders (kolgans, grauwe gans, smient en wulp) in de Bethune Polder, Oostelijke Binnenpolder, Polder Achteraf op enkele kilometers afstand van het evenementengebied zullen niet beïnvloed worden vanwege de grote afstand.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

Expliciet vermelden wij hier dat onderstaande conclusies alleen betrekking hebben op het bepalen en de beoordeling van de mogelijke effecten van evenementen en de permanente bewoning van bungalows op natuur.

Beschermde soorten

In het plangebied komen (mogelijk) 2 soorten beschermde planten en 8 soorten beschermde dieren voor van op Tabel 2 en Tabel 3 van de Flora- en faunawet. Als gevolg van de evenementen en de permanente bewoning van bungalows op en rond de Grote Maarsseveense Plas zijn voor geen van deze soorten negatieve effecten verwachten met een wezenlijke invloed op aanwezige beschermde planten of dieren. Er worden geen verbodsbepalingen overtreden en een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet wordt daarom niet nodig geacht.

Vanuit de Flora- en faunawet worden er ten aanzien van vogels geen verbodsbepalingen overtreden door de beoogde evenementen.

Beschermde natuurgebieden

Naar verwachting treden geen negatieve effecten op op het Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen. Er is derhalve geen vergunning nodig op basis van de Natuurbeschermingswet.

5 Literatuur

- Backes, C.W., P.J.J. van Buuren & A.A. Freriks (2004). Hoofdlijnen natuurbeschermingsrecht. Sdu Uitgevers, Den Haag.
- Bergmans, W. & A. Zuiderwijk, 1986. Atlas van Nederlandse amfibieën en reptielen en hun bedreiging. Vijfde herpetogeografische verslag. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Van Beusekom, R., Huigen P., Hustings F., de Pater K. & Thissen J. (red.) 2005. Rode Lijst van de Nederlandse broedvogels. Tirion Uitgevers B.V., Baarn.
- Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff & De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming. (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionidea. – Nederlandse fauna 7. Naturalis, KNNV Uitgeverij & EIS-Nederland, Leiden.
- Bouwman, J., 2005. Vlinders (Lepidoptera) in de periode 2000-2004. In: Waarnemingenverslag ongewervelden 2005. EIS-Nederland, de Vlinderstichting en Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, Leiden.
- Bouwman, J.H. & V. Kalkman, 2005. Eindrapportage inhaalslag libellen 2005. Rapport VS2005.020, De Vlinderstichting, Wageningen.
- Broekhuizen, S., Hoekstra, B., V. van Laar, C. Smeenk, & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Bruyne, R. de., 2002. De Nauwe korfslak *Vertigo angustior* in Nederland (Mollusca: Gastropoda). Nederlandse Faunistische Mededelingen (16): 11-20.
- Eekelder, P. 2007 Maarsseveen. Levering vogelgegevens. SOVON rapport GAS2007-37. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- Gittenberger, E., A.W. Janssen, W.J. Kuijper, J.G.J. Kuiper, T. Meijer, G. van der Velde & J.N. de Vries, 1998. De Nederlandse Zoetwatermollusken. Recente en fossiele weekdieren uit zoet en brak water. Nederlandse Fauna 2. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & EIS-Nederland, Leiden.
- Huijbregts, H., 2003. Beschermde kevers in Nederland. Nederlandse Faunistische Mededelingen 19-2003, pag. 1-27.
- Huijbregts, H., 2004c. Gestreepte waterroofkever *Graphoderus bilineatus* (Degeer, 1774). EIS-Nederland, www.naturalis.nl/eis.
- Huijbregts, H., 2004d. Vliegend hert *Lucanus cervus* (Linnaeus, 1758). EIS-Nederland, www.naturalis.nl/eis.
- Janssen, J.A.M. & J.H.J. Schaminée, 2004. Europese Natuur in Nederland. Soorten van de Habitatrichtlijn. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Kalkman, V., R. Ketelaar & M. van der Weide, 2003. Libellen (Odonata) in de periode 2000-2002. In: Waarnemingenverslag dagvlinders, libellen en sprinkhanen 2003. EIS-Nederland, de Vlinderstichting en Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, Leiden.
- Kapteyn, K., 1995. Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding. Schuyt & Co Uitgevers en Importeurs bv, Haarlem / Provincie Noord-Holland, Haarlem.
- Kleukers, R., 2003. Sprinkhanen en krekels in de periode 1996-2002. In: Waarnemingenverslag dagvlinders, libellen en sprinkhanen 2003. EIS-Nederland, de Vlinderstichting en Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, Leiden.
- Kleukers, R., E. van Nieukerken, B. Odé, L. Willemse & W. van Wingerden, 1997. De Sprinkhanen en krekels van Nederland (Orthoptera). Nederlandse Fauna 1. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & EIS-Nederland, Leiden.

- Krijgsveld, K.L., S.M.J. van Lieshout, J. van der Winden & S. Dirksen, 2004. Verstoringsgevoeligheid van vogels. Literatuurstudie naar de reactie van vogels op recreatie. Bureau Waardenburg bv / Vogelbescherming Nederland, Culemborg / Zeist.
- Lensink, R., J. Reitsma, S. Dirksen & J. van der Winden, 2001. Ecologische effecten van het structuurmodel Kust (gemeente Lelystad). Rapport 01-019, Bureau Waardenburg bv, Culemborg.
- Limpens, H., K. Mosterd & W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Uitgeverij KNNV, Utrecht.
- LNv, 1993. Structuurschema Groene Ruimte: het landelijk gebied de moeite waard. Ministerie van LNv, Den Haag.
- LNv, 2004. Besluit Rode lijsten flora en fauna. Ministerie van LNv, Den Haag.
- LNv, 2005a. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten! Ministerie van LNv, Den Haag.
- LNv, 2005b. Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998. Ministerie van LNv, Den Haag.
- Mennema, J., A.J. Quené-Boterenbrood & C.L. Plate, 1985. Atlas van de Nederlandse Flora. Deel 2. Zeldzame en vrij zeldzame planten. Uitgeverij Kosmos, Amsterdam.
- Meijden, R. van der, 1998. Interactieve Heukels' Flora van Nederland. CD-ROM. Wolters-Noordhoff, Groningen.
- Meijden, R. van der, B. Odé, C.L.G. Groen, J.-P.M. Witte & D. Bal, 2000. Bedreigde en kwetsbare vaatplanten in Nederland. Basisrapport met voorstel voor de Rode Lijst. Gorteria 26-4: 85-208.
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nederlands Natuurhistorisch Museum, KNNV Uitgeverij en EIS-Nederland, Leiden.
- Nie, H.W. de, 1997. Atlas van de Nederlandse zoetwatervissen (2e herziene druk). Media Publishing, Doetinchem.
- Peeters, T.M.J., C. van Achterberg, W.R.B. Heitmans, W.F. Klein, V. Lefeber, A.J. van Loon, A.A. Mabelis, H. Nieuwenhuijsen, M. Reemer, J. de Rond, J. Smit & H.H.W. Velthuis, 2004. De wespen en mieren van Nederland (Hymenoptera: Aculeata). Nederlandse Fauna 6. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden, KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- RAVON, 1999. Jaarverslag 1998. Reptielen, amfibieën en vissen, nr. 6. Jaargang 2, nr. 3, pag. 60-75.
- RAVON, 2006. Waarnemingenoverzicht 2005. Reptielen, amfibieën en vissen, nr. 24. Jaargang 8, nr. 3, pag. 46-64.
- Reijnen, M.J.S.M., G. Veenbaas & R.P.B. Foppen 1992. Het voorspellen van het effect van snelverkeer op broedvogelpopulaties. Dienst Weg- en Waterbouwkunde van Rijkswaterstaat, DLO-instituut voor Bos- en Natuuronderzoek.
- Schober, W. & E. Grimberger, 2001. Gids van de vleermuizen van Europa, Azoren en Canarische eilanden. Tirion Uitgevers, Baarn.
- SOVON, 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels. Nederlands Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en EIS-Nederland, Leiden.
- Timmermans, G., R. Lipmann, M. Melchers & H. Holsteijn, 2004. Gewone rivierkreeft *Astacus astacus* (Linnaeus, 1758). EIS-Nederland, www.naturalis.nl/eis.
- Weeda, E.J., R. Westra, Ch. Westra & T. Westra, 1994. Nederlandse oecologische flora: wilde planten en hun relaties 1 t/m 5. KNNV Uitgeverij / IVN, Utrecht.
- Woldendorp, H.E., 2005. Wetgeving natuurbescherming. teksten en toelichting. Editie 2005. Sdu Uitgevers. Den Haag.

- Zollinger, R., R. Creemers & F. Spikmans, 2003. Gegevensvoorziening vis- en amfibieënsoorten Annex II Habitatrictlijn. Overzicht beste leefgebieden kamsalamander, grote modderkruiper, kleine modderkruiper, bittervoorn en rivierdonderpad. RAVON, Nijmegen.
- Zuiderwijk, A. & G. Smit, 1990. De Nederlandse slangen in de jaren tachtig. Analyse van waarnemingen en beschrijving van landelijke verspreidingspatronen. Lacerta 49 (2).
- Zuiderwijk, A., G. Smit & B. Kruyntjens, 1992. De Nederlandse hagedissen in de jaren tachtig. Analyse van waarnemingen en beschrijving van landelijke verspreidingspatronen. Reptielen Natuurbeleidsplan. Lacerta 51 (1).

Bijlagen

Bijlage 1 Wettelijk kader

1.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden in het kort het wettelijk kader en de toepassing op ruimtelijke ingrepen en beheer beschreven. Het geeft weer hoe de wettelijke toetsingskaders door Bureau Waardenburg worden gehanteerd bij het opstellen van ecologische beoordelingen.

De bescherming van natuur in Nederland is vastgelegd in Europese en nationale wet- en regelgeving, waarin een onderscheid wordt gemaakt tussen soortenbescherming en gebiedsbescherming. De soortenbescherming is in Nederland verankerd in de Flora- en faunawet (§ 1.2 van deze bijlage), de gebiedsbescherming in de Natuurbeschermingswet 1998 (§ 1.3). Tevens wordt kort ingegaan op de betekenis van Rode lijsten (§ 1.4) en de Ecologische Hoofdstructuur (§ 1.5) bij ecologische toetsingen.

1.2 Flora- en faunawet¹

Het doel van de Flora- en faunawet is het instandhouden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten. De Flora- en faunawet kent zowel een zorgplicht als verbodsbepalingen. De zorgplicht geldt te allen tijde voor alle in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving, voor iedereen en in alle gevallen.

De verbodsbepalingen zijn gebaseerd op het 'nee, tenzij' principe. Dat betekent dat alle schadelijke handelingen ten aanzien van beschermde planten- en diersoorten in principe verboden zijn (zie kader).

Verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet (verkort)

- Artikel 8: Het plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op een andere manier van de groeiplaats verwijderen van beschermde planten.
- Artikel 9: Het doden, verwonden, vangen of bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde dieren.
- Artikel 10: Het opzettelijk verontrusten van beschermde dieren.
- Artikel 11: Het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfsplaatsen van beschermde dieren.
- Artikel 12: Het zoeken, beschadigen of uit het nest halen van eieren van beschermde dieren.
- Artikel 13: Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van beschermde planten en dieren.

Artikel 75 bepaalt dat vrijstellingen en onthefingen van deze verbodsbepalingen kunnen worden verleend. Het toetsingskader is begin 2005 gewijzigd door middel van een Algemene Maatregel van Bestuur, doorgaans aangeduid als de AMvB artikel 75. Er gelden verschillende regels voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ingrepen en die in het kader van bestendig gebruik en beheer.

¹ Deze paragraaf is in belangrijke mate gestoeld op de brochure 'Buiten aan het werk?' (LNV, 2005a).

Er bestaan drie beschermingsregimes corresponderend met drie verschillende groepen beschermde soorten, opgenomen in drie bijbehorende tabellen in de LNV- brochure.

Tabel 1. De algemene beschermde soorten

Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen en bestendig gebruik en beheer. Ontheffing ten behoeve van andere activiteiten kan worden verleend, mits de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is ('lichte toetsing').

Tabel 2. De overige beschermde soorten

Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en van bestendig gebruik en beheer, als op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt. Anders is ontheffing noodzakelijk, na lichte toetsing.

Tabel 3. De strikt beschermde soorten

Dit zijn alle vogelsoorten en de planten- en diersoorten vermeld in Bijlage 4 van de Habitatrichtlijn of in Bijlage 1 van de AMvB artikel 75. Voor bestendig gebruik en beheer geldt ook voor deze soorten een vrijstelling, mits men werkt op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Voor verstoring (met wezenlijke invloed) van deze soorten kan geen vrijstelling of ontheffing worden verkregen. Voor ruimtelijke ingrepen is altijd een ontheffing op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Deze kan worden verleend na een uitgebreide toetsing.

De uitgebreide toetsing houdt in dat ontheffing alleen kan worden verleend als:

1. Er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
2. Er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is;
3. Er sprake is van een in de wet genoemde reden van openbaar belang;
4. Er zorgvuldig wordt gehandeld.

Bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud in de bosbouw en landbouw en uitvoering in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling worden genoemd als openbaar belang. Zorgvuldig handelen betekent het actief optreden om alle mogelijke schade aan een soort te voorkomen, zodanig dat geen wezenlijke negatieve invloed op de relevante populatie van de soort optreedt. Mitigatie (het vermijden of verzachten van negatieve effecten) en compensatie (het aanbieden van vervangend leefgebied) kunnen deel uitmaken van het zorgvuldig handelen.

Samenvatting toetsingskader Flora- en faunawet

Het toetsingskader van de Flora- en faunawet voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig gebruik en beheer luidt dus:

1. Komen er soorten uit Tabel 1 voor? Hiervoor geldt een vrijstelling. Alleen de zorgplicht is van toepassing.
2. Komen er soorten uit Tabel 2 voor? Dan geldt een vrijstelling (mits gedragscode) of moet ontheffing worden aangevraagd (lichte toetsing).
3. Komen er soorten uit Tabel 3 voor? Er geldt een vrijstelling voor bestendig gebruik en beheer (mits gedragscode; niet voor art. 10). In overige gevallen is altijd ontheffing nodig (uitgebreide toetsing).

1.3 Natuurbeschermingswet 1998²

De Natuurbeschermingswet 1998 (kortweg: Nbwet) vormt de invulling van de gebiedsbescherming van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn en heeft als doel het beschermen en instandhouden van bijzondere gebieden in Nederland. De Nbwet kent verschillende soorten beschermde gebieden. De belangrijkste zijn de Natura 2000-gebieden (oftewel Vogel- en Habitatrichtlijngebieden oftewel Speciale Beschermingszones) en de beschermde natuurmonumenten. De aanwijzingsbesluiten van deze gebieden bevatten een kaart en een toelichting, waarin de instandhoudingsdoelstellingen staan verwoord (zie www.minInv.nl).

Voor Natura 2000-gebieden dient een beheersplan te worden opgesteld. Daarin staat o.a. welke maatregelen nodig zijn om de natuurdoelen te halen en welk (bestaand en toekomstig) gebruik al dan niet vergunningplichtig is.

Projecten en handelingen, die negatieve effecten op Natura 2000-gebieden kunnen hebben en die niet nodig zijn voor of verband houden met het beheer, zijn verboden. Hiervoor kan door het bevoegd gezag (meestal Gedeputeerde Staten, soms de minister van LNV) vergunning worden verleend op grond van artikel 19d. Voor plannen (bij voorbeeld bestemmingsplannen, streekplannen, waterhuishoudingsplannen) geldt dat goedkeuring van het bevoegd gezag op grond van artikel 19j nodig is. Ook activiteiten buiten het Natura 2000-gebied kunnen vergunningplichtig zijn als er negatieve effecten door 'externe werking' kunnen optreden.

De vergunning of goedkeuring kan pas worden afgegeven nadat een 'habitattoets' het bevoegd gezag de zekerheid heeft gegeven dat het gebied niet wordt aangetast.

Habitattoets

In de 'oriëntatiefase' – voorheen ook wel 'voortoets' genoemd – wordt onderzocht of een plan, project of handeling (kortweg: 'activiteit'), gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, mogelijk schadelijke gevolgen heeft voor een Natura 2000-gebied en zo ja of deze gevolgen significant kunnen zijn. De gevolgen moeten worden beoordeeld in samenhang met die van andere plannen en projecten ('cumulatieve effecten').

Als er geen effecten zijn, is de kous daarmee af. Als de effecten klein zijn, volgt een verslechterings- en verstoringstoets'. Bij mogelijke significante effecten volgt een 'passende beoordeling'.

In de verslechterings- en verstoringstoets worden de effecten gespecificeerd. Daarbij hoeft dan niet meer naar cumulatieve effecten te worden gekeken. Het bevoegd gezag beoordeelt of de effecten aanvaardbaar zijn of niet. Aan de vergunning kunnen beperkende voorwaarden (mitigatie en compensatie, zie onder) worden verbonden.

² Hierbij is in belangrijke mate gebruik gemaakt van de brochure 'Algemene handreiking natuurbeschermingswet 1998' (LNV, 2005b)

De passende beoordeling is veel uitgebreider. Op basis van de beste wetenschappelijke kennis dienen de effecten op de habitats en soorten te worden ingeschat, rekening houdende met cumulatieve effecten.

Als de passende beoordeling uitwijst dat er slechts beperkte effecten zijn, dan dient vergunning te worden aangevraagd, die wordt verleend indien de effecten aanvaardbaar worden geacht. Als er significante effecten zijn, dan mag vergunning alleen worden verleend als er voldaan is aan alle drie onderstaande ADC-criteria:

- Er zijn geen geschikte Alternatieven.
- Er is sprake van Dwingende redenen van groot openbaar belang, waaronder redenen van sociale en economische aard.
- Er is voorzien in exacte en tijdige Compensatie.

Als er sprake is van aantasting van een gebied dat is aangewezen ter bescherming van prioritair natuurlijk habitat of een prioritaire soort, dient eerst door de minister van LNV aan de Europese Commissie advies te worden gevraagd. Bovendien is het aantal redenen van groot openbaar belang beperkt.

Het toetsingskader voor beschermde natuurmonumenten is zeer vergelijkbaar, echter de procedure en de speelruimte van het bevoegd gezag wijken op enkele ondergeschikte punten af.

Zorgplicht

Artikel 19I legt aan iedereen een zorgplicht voor beschermde natuurgebieden op. Deze zorg houdt in ieder geval in dat ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat een handeling nadelige gevolgen heeft, verplicht is die handeling achterwege te laten of, als dat redelijkerwijs niet kan worden gevegd, eventuele gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. De nadelige handelingen hebben betrekking op de instandhoudingsdoelen in het geval van een Natura 2000-gebied en op de wezenlijke kenmerken in het geval van een beschermd natuurmonument.

1.4 Rode lijsten

Rode lijsten zijn geen wettelijke instrumenten, maar zijn sturend voor beleid. Zij dienen om prioriteiten in middelen en maatregelen te kunnen bepalen. Bij het beoordelen van maatregelen en ingrepen kunnen de Rode lijsten echter wel een belangrijke rol spelen. Er zijn nu landelijke Rode lijsten vastgesteld voor paddestoelen, korstmossen, mossen, vaatplanten, platwormen, land- en zoetwaterweekdieren, bijen, dagvlinders, haften, kokerjuffers, libellen, sprinkhanen en krekels, steenvliegen, vissen, amfibieën, reptielen, zoogdieren en vogels (LNV 2004). Een aantal provincies heeft aanvullende provinciale Rode lijsten opgesteld.

Van soorten op de Rode lijst moet worden aangenomen dat negatieve effecten van ingrepen de gunstige staat van instandhouding relatief gemakkelijk in gevaar brengen. Waar het beschermde soorten betreft zal er dus extra aandacht aan mitigatie en compensatie moeten worden besteed. Bij niet-beschermde soorten of soortgroepen

kunnen op grond van de zorgplicht extra maatregelen worden geleverd. Bij een aantal soortgroepen gaat het echter om tientallen of honderden moeilijk vast te stellen soorten, waardoor de waarde voor praktische toepassingen vaak beperkt is.

1.5 Ecologische Hoofdstructuur

De Planologische Kernbeslissing (PKB) Structuurschema Groene Ruimte (LNV, 1993) bevat de doelstellingen, de hoofdlijnen en de belangrijkste maatregelen van het nationaal ruimtelijk beleid voor onder meer natuur en landschap. Onderdeel hiervan is de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), die bestaat uit een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden verbonden door verbindingzones. De begrenzing van de EHS is een provinciale taak. De Ecologische Hoofdstructuur wordt in provinciale streekplannen uitgewerkt. Ruimtelijke plannen van gemeenten moeten hieraan worden getoetst. De EHS is de afgelopen jaren in gebiedsplannen nader begrensd (vaak op perceelsniveau), waarbij per begrensde eenheid natuurdoeltypen zijn aangewezen.

In of in de nabijheid van beschermde natuurgebieden geldt het 'nee, tenzij'-regime. Nieuwe plannen, projecten of handelingen zijn niet toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten. Hiervan kan alleen worden afgeweken als er geen reële alternatieven zijn én er sprake is van redenen van groot openbaar belang. In dat geval moet de initiatiefnemer maatregelen treffen om de nadelige effecten weg te nemen of te ondervangen, en waar dat niet volstaat te compenseren door het realiseren van gelijkwaardige gebieden, liefst in of nabij het aangetaste gebied. Ook financiële compensatie is mogelijk.

Bijlage 2 Gegevens Natuurloket

Rapportage voor kilometerhok X:133 / Y:461							
Soortgroep	FF1*	FF23*	H/V*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	3			2	goed	-	 1975-2004
Mossen					niet		1996-2006
Korstmossen					niet		1991-2006
Paddenstoelen				2	slecht	0%	1990-2005
Zoogdieren					niet		1995-2005
Broedvogels					niet		1994-2005
Watervogels		20	13		matig	0%	96/97-03/04
Reptielen		1		1	matig	26-50%	1991-2005
Amfibieën		1	1		slecht	0%	1991-2005
Vissen					slecht		1991-2005
Dagvlinders		1		1	redelijk	0%	1995-2005
Nachtvlinders					niet		1980-2005
Libellen					niet		1991-2005
Sprinkhanen					redelijk		1991-2005
Overige ongewervelden					niet		1991-2005

Rapportage voor kilometerhok X:133 / Y:462							
Soortgroep	FF1*	FF23*	H/V*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	4	1		8	goed	-	 1975-2004
Mossen					slecht		1996-2006
Korstmossen					niet		1991-2006
Paddenstoelen					slecht		1990-2005
Zoogdieren		2	2		slecht	0%	1995-2005
Broedvogels		50	1	9	goed	0%	1994-2005
Watervogels		45			redelijk	0%	96/97-03/04
Reptielen		1		1	matig	51-100%	1991-2005
Amfibieën	2	1	1		matig	1-10%	1991-2005
Vissen					niet		1991-2005
Dagvlinders					slecht		1995-2005
Nachtvlinders					niet		1980-2005
Libellen				1	matig	51-100%	1991-2005
Sprinkhanen					niet		1991-2005
Overige ongewervelden					niet		1991-2005

Rapportage voor kilometerhok X:134 / Y:461

Soortgroep	FF1*	FF23*	H/V*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	3			5	goed	-	 1975-2004
Mossen					niet		1996-2006
Korstmossen					niet		1991-2006
Paddestoelen				8	redelijk	0%	1990-2005
Zoogdieren					niet		1995-2005
Broedvogels		2	1	1	slecht	0%	1994-2005
Watervogels		28	1		redelijk	0%	96/97-03/04
Reptielen					niet		1991-2005
Amfibiëen	1				slecht		1991-2005
Vissen					niet		1991-2005
Dagvlinders					goed		1995-2005
Nachtvlinders					niet		1980-2005
Libellen				1	goed	0%	1991-2005
Sprinkhanen					redelijk		1991-2005
Overige ongewervelden					slecht		1991-2005

Rapportage voor kilometerhok X:134 / Y:462

Soortgroep	FF1*	FF23*	H/V*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	4	5		16	goed	-	 1991-2004
Mossen					slecht		1996-2006
Korstmossen					niet		1991-2006
Paddestoelen					niet		1990-2005
Zoogdieren	3	5	5		slecht	51-100%	1995-2005
Broedvogels		32	6	7	goed	0%	1994-2005
Watervogels		28	2		redelijk	0%	96/97-03/04
Reptielen		1		1	matig	51-100%	1991-2005
Amfibiëen	4	1	1		matig	26-50%	1991-2005
Vissen		1	1		slecht	51-100%	1991-2005
Dagvlinders					goed		1995-2005
Nachtvlinders					niet		1980-2005
Libellen				2	goed	0%	1991-2005
Sprinkhanen					redelijk		1991-2005
Overige ongewervelden					niet		1991-2005

Bijlage 3 Overzicht evenementen en mogelijke effecten vleermuizen

Overzicht van (jaarlijks terugkerende) evenementen/activiteiten waarvoor in 2006 vergunning is verleend

	Stand van zaken (2006)	Evenement /activiteit	Naam organisatie	's avonds	lichtshow	Levens- cyclus vleermuis	Mogelijke effecten
1	1 januari	nieuwjaarsduik	RTV Utrecht en Buano Uitgeverij			1	nee
2	24 maart t/m 1 april	Kermis	Dhr. J. Ordelman	Ja	ja	2	nee
3	3 zaterdagen en 2 zondagen tussen 15 maart en 1 juni	Big Foot stunt show	Original Traber Big foot and Stunt Show Dhr. H.L. Traber	Ja		2-4	ja
4	27 april	Circus Bongo	Dhr. A. Sijm	Ja		4	ja
5	10 juli	Beach volleybaltoernooi	St. Muskietiers			4	nee
6	29 juli	Rockit Open Air Dance Festival	FCA, dhr. C. de l'Isle	Ja	ja	4	ja
7	19 en 20 augustus	Springevenement	Parachutistencentrum Midden Nederland. Mw. N van Voorthuizen.			3	nee
8	9 september	Rockweide festival	St. Rockweide dhr. O. Steman	Ja	ja	3	ja
9	15 t/m 17 september	Harley Davidson International Clubdagen	HD club, dhr. A. v.d. Heijden	Ja		3	ja
10	30 september tot 2 oktober	Bijeenkomst Lincolnliefhebbers	Dhr. Priem			2	nee
11	29 september t/m 2 oktober	Back to the Boomerang	Het Olde Regthuijs Mw. C. de Pijper	Ja		2	ja

Levenscyclus vleermuizen (Schrober & Grimmberger, 2001).

1. winterkwartieren
2. migratiekwartieren
3. paarkwartieren
4. zomerkwartieren (kraamperiode)

Bureau Waardenburg bv

Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365, 4100 AJ Culemborg

Telefoon 0345-512710, Fax 0345-519849

E-mail wbb@buwa.nl, www.buwa.nl